

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Otrokovice

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Otrokovice se nachází v centrální části Zlínského kraje a sousedí pouze s obvodem tohoto kraje. Tvoří tak 1 z 13ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje. Stručná charakteristika SO ORP Otrokovice je dána následujícími údaji:

- SO spravuje celkem 10 obcí (z tohoto hlediska je po SO ORP Rožnov pod Radhoštěm 2. nejmenší v kraji);
- v dotčeném území žije celkem 34.721 obyvatel (8. nejvyšší údaj za kraj), z toho 18.327 žije v jádrovém městě;
- hustota zalidnění je největší v kraji – 311 obyvatel na km²;
- rozlohou 112 km² se jedná o zdaleka nejmenší obvod.

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Zlínském kraji

Území	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Otrokovice	10	34721	18327	112
Uherské Hradiště	48	90411	25343	518
Rožnov pod Radhoštěm	9	35366	16750	239
Bystřice pod Hostýnem	14	15716	8398	164
Luhačovice	15	18996	5143	178
Vizovice	16	16802	4691	146
Valašské Meziříčí	18	41843	22926	230
Holešov	19	21499	11772	133
Valašské Klobouky	20	23600	5041	259
Uherský Brod	30	53083	16777	473
Zlín	30	99211	75555	350
Vsetín	32	66665	26817	662
Kroměříž	46	69780	28926	499
Průměr za kraj	24	45207	---	305

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Zlínského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel ve správním obvodu 33.000 až 35.000 (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Prachatice, Rychnov n. Kněžnou, Bohumín, Hranice, Zábřeh, Rumburk);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 18.000 až 19.000 (celkem 4 srovnatelné SO ORP: Hranice, Beroun, Kadaň, Louny).

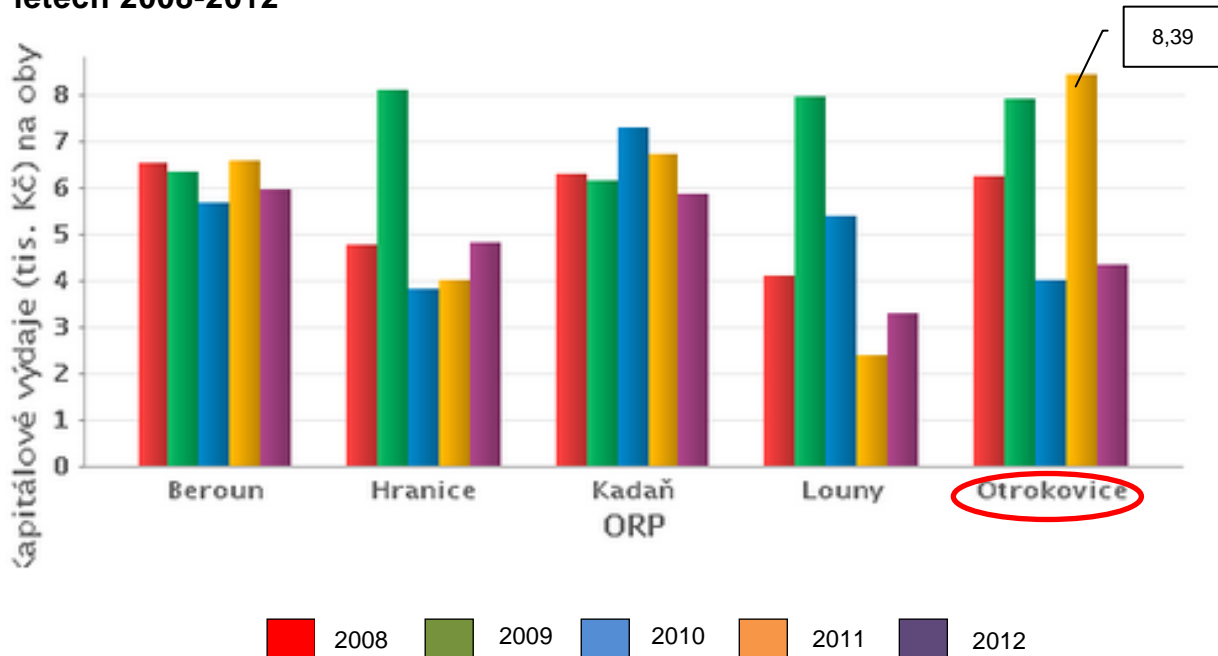
2. Ekonomická výkonnost

V oblasti ekonomické výkonnosti je zajímavé zejména srovnání **kapitálových výdajů** SO ORP Otrokovice s dalšími ORP podle kritéria velikosti jádrové obce. Z hlediska porovnávání rozpočtového hospodaření v oblasti **kapitálových výdajů** v přepočtu na jednoho obyvatele zaznamenal obvod ORP Otrokovice v průběhu sledovaných 5ti let velké výkyvy, což značí nevyrovnané investiční akce obvodu. Maxima (svého i skupiny) dosáhl obvod v roce 2011, a to 8,39 ti. Kč/obyv./rok. Stejně tak dosahoval 1

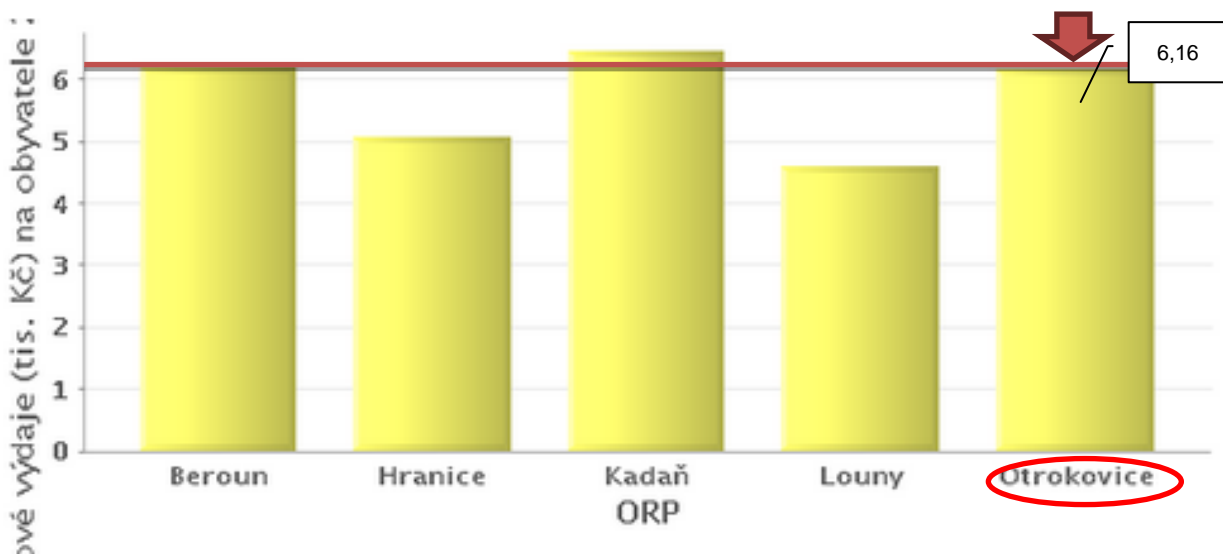
Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

z nejvyšších hodnot v letech 2008 a 2009. Naopak v letech 2010 a 2012 se řadil k SO s nejnižšími hodnotami. Viz obrázek 1.

Obrázek 1: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce SO ORP 18-19 tis. obyv.) na jednoho obyvatele (v tis. Kč) v letech 2008-2012

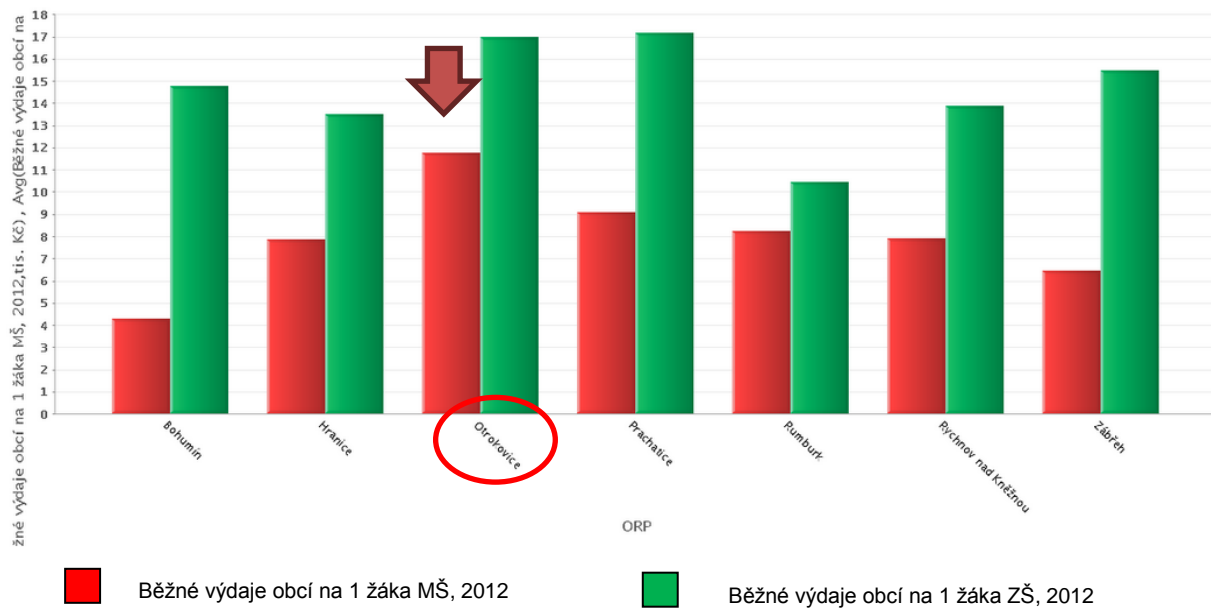
Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 18-19 tis. obyv.) na jednoho obyvatele (v tis. Kč) v období 2008-2012

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání je zajímavé porovnání **běžných výdajů na žáky mateřských a základních škol**. Při pohledu na oba parametry znázorněné grafem patří hodnoty za otrokovický obvod vyšším: běžné výdaje na žáky mateřských škol jsou ve skupině srovnávaných SO ORP (dle kritéria počtu obyvatel SO) nejvyšší s hodnotou 11,74 tis. Kč/žáka, běžné výdaje na žáky mateřských škol 2. nejvyšší ve skupině (16,96 tis. Kč/žáka).

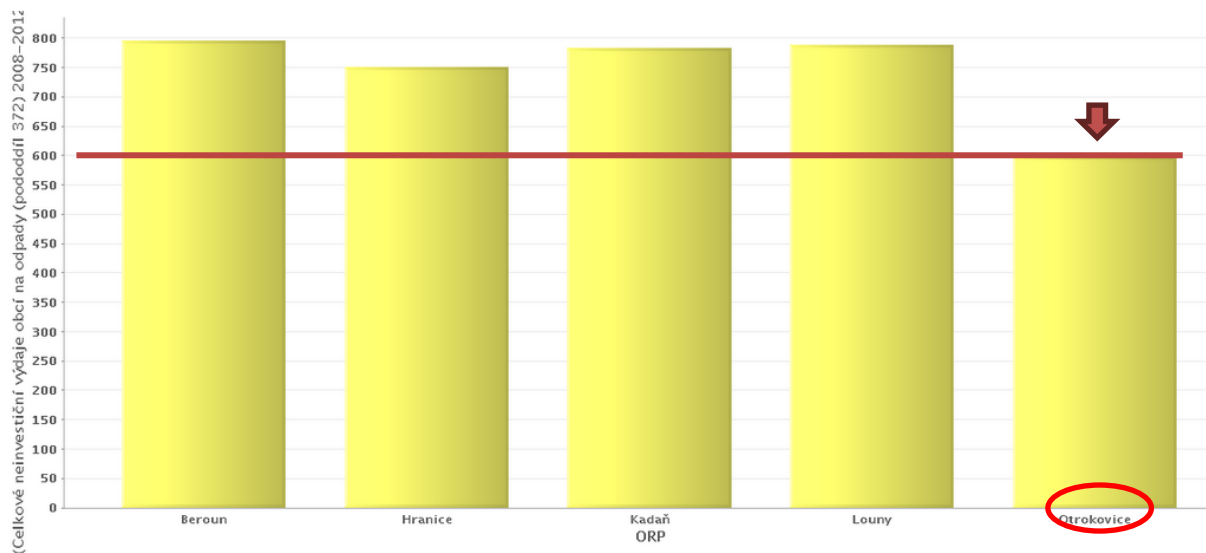
Obrázek 3: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 33-35 tis. obyv.) na jednoho žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč), v roce 2012

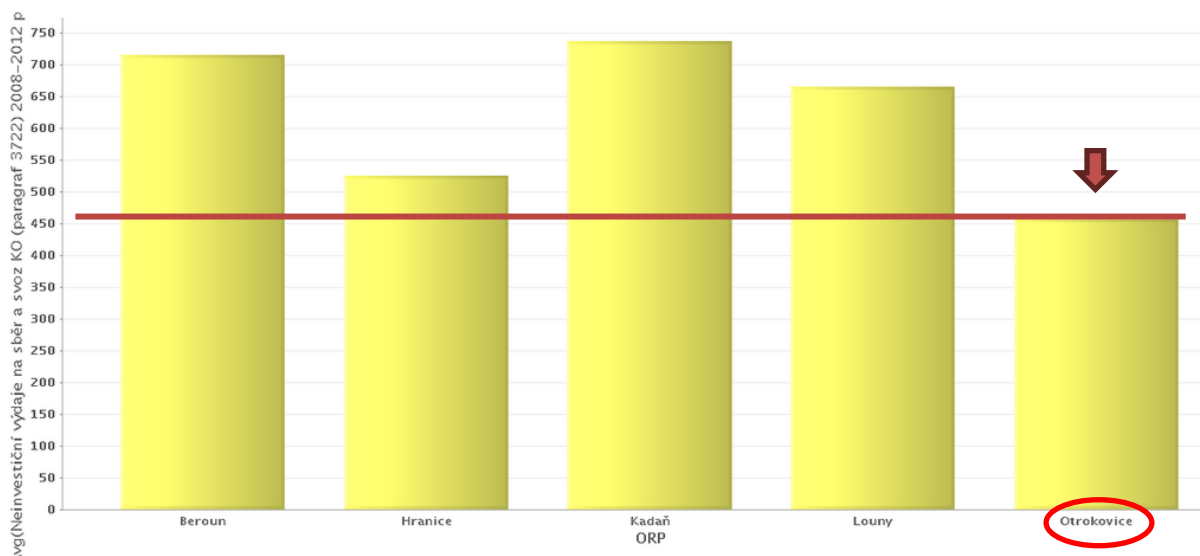
4. Odpadové hospodářství

V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu zajímavé srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**. Z pohledu obou zmíněných parametrů dosahuje SO ORP Otrokovice nejnižších průměrných hodnot za období 2008-2012 v rámci sledovaných ORP dle kritéria počtu obyvatel jádrové obce. Průměr celkových neinvestičních výdajů obvodu na odpady (resp. na sběr a svoz KO) činí ca 598,- Kč/obyv./rok (resp. ca 456,- Kč/obyv./rok). Viz obrázky 4 a 5, na kterých je pro názornost červená linie, která znázorňuje dosaženou výši SO otrokovického ORP.

Obrázek 4: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel jádrové obce SO ORP 33-35 tis. obyv.) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

Obrázek 5: Průměrné neinvestiční výdaje na sběr a svoz KO vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel jádrové obce SO ORP 33-35 tis. obyv.) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

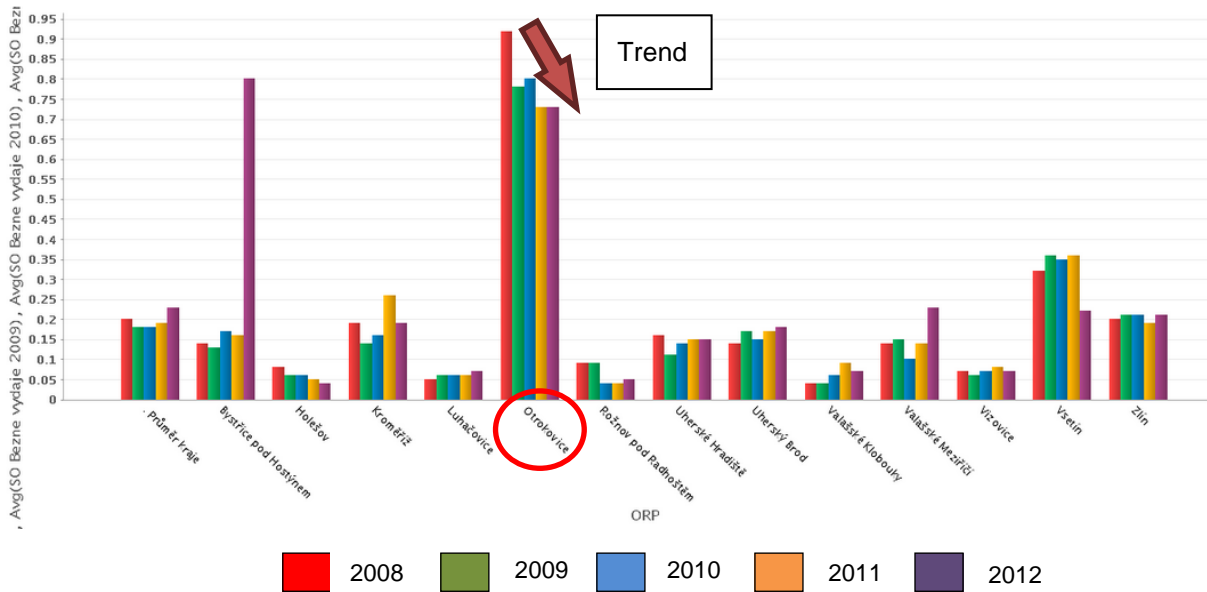

5. Sociální služby

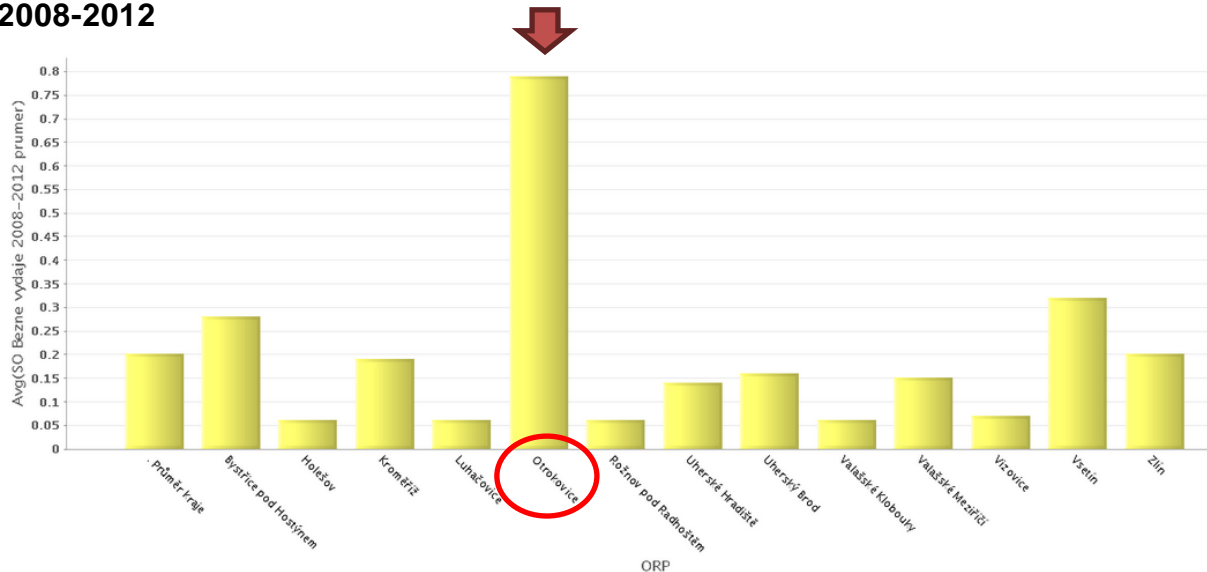
V oblasti sociálních služeb je nutné vyzdvihnout srovnání **běžných výdajů na obyvatele** SO ORP Otrokovice v porovnání s ORP Zlínského kraje. SO ORP Otrokovice dosahuje ve všech letech sledovaného období absolutně nejvyšších hodnot a dosažené hodnoty stále převyšují ostatní obvody, ačkoliv trend běžných výdajů je klesající. Nejvyšší hodnotu vykázal správní obvod v roce 2008, a to 0,92 tis. Kč/obyv./rok. Zjištěné dokazuje i celkový průměr za sledované období 2008–2012, jehož hodnota je nejvyšší ve skupině (0,79 tis. Kč/obyv./rok). Viz obrázek 6 a 7.

Obdobnou pozici zastává SO ORP Otrokovice i v porovnání s ORP při použití kritéria počtu obyvatel a velikosti jádrové obce.

Obrázek 6: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Zlínského kraje) na sociální služby (v tis. Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

Obrázek 7: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Zlínského kraje) na sociální služby (v tis. Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

6. Závěrečné shrnutí

SO ORP OTROKOVICE	
základní charakteristika	<p>v Zlínském kraji je správní obvod ORP Otrokovice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z hlediska rozlohy nejmenší • z hlediska počtu obcí 2. nejmenší • z hlediska počtu obyvatel na km² nejhustěji osídlen
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> • kapitálové výdaje obvodu na 1 obyvatele mají výrazné výkyvy
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • vysoké dosažené hodnoty běžných výdajů na žáky základních a mateřských škol
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • velmi nízké celkové neinvestiční výdaje na odpady i na sběr a svoz KO v rámci srovnávaných SO ORP
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> • velmi vysoké běžné výdaje na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad